e-GİFDER ISSN 2146-3301
Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi
Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi | Gumushane Unıverstiy e-journal of Faculty of Communication

CİLT/VOLUME: 8 SAYI/NUMBER: 2 EYLÜL/SEPTEMBER 2020

ARAŞTIRMA MAKALESİ

KORE SAVAŞI VE TÜRKİYE'NİN SAVAŞA KATILMA KARARININ TÜRK BASININA YANSIMASI ÜZERİNE BİR ANALİZ (HAZİRAN-AĞUSTOS 1950)[1]

Nazan KAHRAMAN[2]

ÖZ

Kore Savaşı, soğuk savaş döneminde dünya ölçeğinde yaşanan ilk sıcak çatışma ve Türkiye'nin sınırları dışında bir bölgeye asker gönderdiği ilk savaştır. Türkiye Kore Savaşı'nda Güney Kore yanında savaşmak üzere asker gönderme kararı ile NATO'ya kabulünü garanti altına alarak, SSCB karşıtlığı ve ABD yanlısı tavrını ortaya koymak istemiştir. Öte yandan iktidardaki Demokrat Parti hükümeti, savaşa katılma kararını TBMM'ye danışmadan almıştır. Yani böylesine önemli bir karar, çok kısa süre içinde ve sınırlı sayıdaki kişi tarafından alınmıştır. Dolayısıyla Kore Savaşı Türkiye için hem dış politika hem de iç politika açısından oldukça önemlidir. Bu çalışmanın amacı, Kore Savaşı'nın ve Türkiye'nin savaşa katılma kararının ulusal basında yer alma biçiminin incelenmesidir. Çalışma Savaşın başladığı 25 Haziran 1950 ile Türkiye'nin asker gönderme kararını takip eden süreci kapsayacak şekilde 31 Ağustos 1950 arasına odaklanmıştır. Ulusal gazetelerden *Akşam*, *Cumhuriyet*, *Hürriyet*, *Milliyet*, *Yeni İstanbul*, *Yeni Sabah* ve *Zafer* çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı doğrultusunda söz konusu gazetelerin manşet ve ilk sayfa haberleri incelenmiştir. Çalışmada nicel ve nitel göstergeler kullanılarak içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Çalışmanın en önemli bulgularından birisi, basının manşet ve ilk sayfa haberlerinde Kore Savaşı'na ve Türkiye'nin savaşa katılma kararına önemli ölçüde yer verilmiş olmasıdır. Gazetelerin toplam 602 ilk sayfa haberi ve 246 manşet haberinin konusu Kore Savaşı ile ilgilidir. Bir diğer önemli sonuç, Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılma kararı vermesiyle birlikte savaşa ilişkin haberlerin gazetelerin ilk sayfalarında daha fazla yer aldığıdır. Çünkü araştırma kapsamında tespit edilen haberlerin %32,5'i Türkiye'nin savaş kararından öncesine, %67,5'i de sonrasına aittir.

Anahtar Kelimeler: Kore Savaşı, Türkiye, Ulusal Basın, İçerik Analizi

AN ANALYSIS ON TURKISH PRESS REFLECTIONS OF THE KOREAN WAR AND TURKEY'S DECISION ON JOINING THE WAR (JUNE-AUGUST 1950)

ABSTRACT

Korean War is the first close combat across the World in the cold war era and is the first war, which Turkey sent their troops abroad. Turkey wanted to present her anti-Soviet and pro–American attitude and to guarantee NATO membership through sending troops to fight for South Korea in the Korean War. On the other hand, the ruling Democrat party took the decision of joining the war without any debate in Turkish Grand National Assembly. That's to say, such an important decision was taken in such a short while by a limited number of people. Accordingly, Korean War is a very important issue in respect to both domestic and foreign politics. The aim of this study is to examine the presentation way of Korean War and Turkey's decision on joining the war in national press. The study is focused on the period between 25th June 1950, when the War started, and 31st August 1950

[1] Bu makale, Kore Savaşı ve Türk Basını (Mayıs-Eylül 1950) başlıklı Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

[2] Dr. Öğr. Üyesi, Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, nazkahraman@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1001-2243

as covering the process following Turkey's decision to join into the War. The samples are composed of national newspapers named as *Akşam*, *Cumhuriyet*, *Hürriyet*, *Milliyet*, *Yeni İstanbul*, *Yeni Sabah* and *Zafer*. The headlines and front-page news were examined in line with the objectives of this study. Content analysis method was applied by using both quantified and qualified indicators. One of the most important findings of this study is that the Korean War and Turkey's decision on joining in the war took considerably wider space in the front pages of these newspapers. The subjects of 602 front-page news and 246 headlines were about the Korean War. Another important result was that, the news about the war took more space following Turkey's decision on joining into the War because, 32,5% of the identified news were belonged to the period before Turkey's war decision and 67, 5 % of them were belonged to the period afterwards.

Keywords: Korean War, Turkey, National Press, Content Analysis.

GİRİŞ

Kore Savaşı 25 Haziran 1950'de başlamıştır. II. Dünya Savaşı sonrası yaşanan ilk sıcak çatışmadır. Aynı coğrafyada, birbirine düşman iki farklı ideolojiyi benimseyerek kurulan Kore Demokratik Cumhuriyeti (Kuzey Kore) ile Kore Cumhuriyeti (Güney Kore) arasında yaşanan huzursuzluklar, çatışmaya dönüşmüştür (Erhan, 2001: 547).

Türkiye'de 27 yıllık tek parti iktidarını Cumhuriyet Halk Partisinden (CHP) devralan Demokrat Parti (DP) için Kore Savaşı, iktidara gelişini takiben yaşadığı en önemli olaydır. Çünkü DP hükümeti iktidara gelişinin onuncu gününde çıkan bu savaşa, 25 Temmuz 1950'de asker göndererek katılma kararı almıştır. Savaş aynı zamanda seçim bildirgesinde, "*Amerika ile siyasi ve iktisadi münasebetlerimizi, samimiyet ve anlayış havası içinde her gün daha kuvvetlendirmek en büyük emelimizdir*" diyen DP'nin, dış politik tavrını göstermesi bakımından da önemlidir (Ayın Tarihi, Mayıs 1950: 60).

Bu tavır, CHP'nin başlattığı Batı ve özellikle Amerikan yanlısı politikanın devam edeceğinin ve hatta CHP'nin yarım bıraktığı süreci tamamlayacağının göstergesidir. Çünkü II. Dünya Savaşı sonrası ABD'den yardım gören CHP, yine Amerika'nın içinde bulunduğu askeri bir ittifakla güvenliğini sağlamak niyetindedir. Yani Avrupa'da Sovyetlerin ve dolayısıyla komünizm yayılmasına engel olmak için oluşturulan üç oluşumun ikisine dahil olmayı başarmıştır. Bunlar, Truman Doktrini ve Marshall Planı, Avrupa Konseyidir. Marshall Planı ile ABD'nin desteğini sağlarken, 1949'da girilen Avrupa Konseyi ile de Avrupalı bir ülke statüsü

kazanıştır. Artık hedefteki tek örgüt, NATO'dur (Erhan, 1996: 276). CHP, seçimlerden hemen önce (11 Mayıs 1950) NATO'ya üyelik başvurusunda bulunmuş fakat girmeyi başaramamıştır. DP, CHP'nin başlattığı işi 18 Şubat 1952'de NATO üyesi olmayı başaracak ve dış politika konusunda bir tutum ve tavır değişikliği olmadığını göstermiş olacaktır (Sander, 1979: 67-79). Bununla birlikte yaşanan dış politik gelişmeler ve DP'nin gösterdiği refleksler, CHP ile tavır ve tutum değişikliği olmasa da davranış değişikliği olduğunu göstermiştir. Bu gelişmelerden en önemlisi DP'nin Kore Savaşına katılma kararıdır.

Bu çalışmanın amacı, Kore Savaşı'nın ve Türkiye'nin savaşa katılma kararının ulusal basında yer alma biçiminin incelenmesidir. Kore Savaşı, birkaç bakımdan Türk dış politikası için önemlidir. Bunlardan ilki, Kore Savaşı'nın Soğuk Savaş döneminin ilk sıcak çatışması olmasıdır. Türkiye'nin fiili olarak katıldığı bu savaş aynı zamanda sınırları dışında bir bölgeye asker gönderme geleneğinin de başlangıcıdır. Ayrıca Türkiye'nin Sovyet karşıtı ve Amerikan yanlısı dış politik tercihinin en somut göstergelerinden birisi olan Kore Savaşı, aynı zamanda NATO'ya girişin bir bedeli olarak gösterilmiştir. Son olarak hükümetin savaşa katılma kararı, muhalefet tarafından anayasaya aykırı olarak değerlendirilmiştir. Tüm bu nedenler, Kore Savaşı'nın başlangıcını ve Türkiye'nin asker gönderme kararını yazılı basın üzerinden inceleyen bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Çalışma, Haziran-Ağustos 1950 döneminin kapsamaktadır. Bu tarih aralığı Kore Savaşı'nın başlaması ve Türkiye'nin fiili olarak savaşa katılma kararı vermesi nedeniyle Türk kamuoyunda en yoğun tartışıldığı süreci kapsamaktadır. Söz konusu süreçte yayınlanan ulusal gazetelerden nüshalarına daha fazla erişim sağlanan yedi gazete araştırmanın örneklemi olarak seçilmiştir. Bunlar, *Akşam*, *Cumhuriyet*, *Hürriyet*, *Milliyet*, *Yeni İstanbul*, *Yeni Sabah* ve *Zafer'dir.* Gazetelerin Kore Savaşı'na ve Türkiye'nin kararına ne ölçüde ve nasıl yer verdikleri manşet ve ilk sayfa haberleri üzerinden incelenmiştir. Bunun nedeni, ilk sayfa ve özellikle manşet haberleri, gazetelerin önem atfettikleri ve kamuoyu gündemine getirdikleri veya getirmek istedikleri konulara ilişkin olduğu varsayımından hareket edilmesindendir.

1. Tarihsel Bağlam

1.1. Kore Savaşı ve Türkiye'nin Savaşa Katılması

Kore Savaşının kaynağı İkinci Dünya Savaşı sonrası yaşanan gelişmeleridir. Savaştan sonra yeniden şekillenen dünyada, başlangıçta bir anlaşma sağlayamayan Amerika ve Sovyetler Birliği, yarımadayı 38. paralelin kuzeyi ve güneyi şeklinde ikiye bölerek paylaşmışlardır. Buna göre işgalci Japon birliklerinin kuzeyde kalanları SSCB, güneyde kalanları ise ABD ordusu tarafından teslim alınmıştır. İki Kore'nin birleştirilmesi konusunda Birleşmiş Milletler (BM) ile ABD ve SSCB arasında yürütülen görüşmeler sonuçsuz kalınca, SSCB gözetimindeki kuzeyde sosyalist, ABD gözetimindeki güneyde ise kapitalist bir devlet kurulmuştur (Sander, 1994: 189).

Aynı coğrafi birim üzerinde, birbirine düşman iki farklı ideolojiyi benimseyerek kurulan Kore Demokratik Cumhuriyeti (Kuzey Kore) ile Kore Cumhuriyeti (Güney Kore) arasında 25 Haziran 1950'de çatışma başlamıştır (Erhan, 2009: 547). Savaşın başlamasının[3] ardından, Amerika bir taraftan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyini olağanüstü toplantıya çağırarak, Güney Kore'ye yardım çağrısı yapmış; diğer taraftan da askeri birliklerini Güney Kore'ye sevk etmiştir (Sander, 1994: 236-237). Ardından Birleşmiş Milletler, üye ülkelere gönderdiği telgrafla Güney Kore'ye yardım çağrısında bulunmuştur (Güvenlik Konseyi Amerika'nın Yaptığı Teklifi Kabul Etti, 29 Haziran 1950: 1).

Kore'deki gelişmeleri yakından takip eden DP hükümeti, BM Genel Sekreterinden gelen telgrafı da okuyarak konuyu TBMM'de gündeme getirmiş ve Türkiye'nin BM'nin barışı koruma yönündeki çağrısını destekleme kararı almıştır (TBMM Tutanak Dergisi, 30 Haziran 1950: 311). Fakat bu karar, Türkiye'nin Kore Savaşına fiili olarak katılmasını içermemektedir. Bununla birlikte savaş birinci ayını doldurduğunda DP hükümeti, Kore Savaşına asker gönderme karar almıştır. Türkiye'nin sınırlarından sekiz bin kilometre uzakta olan bir ülkede fiili olarak savaşa katılacağı anlamına gelen bu karar 25 Temmuz 1950'de açıklanmıştır

[3] Kore Savaşı konusunda yaygın görüş, çatışmanın Kuzey Kore'nin Güney Kore'ye saldırmasıyla başladığı yönündedir (Armaoğlu, 1999: 280; Sander, 1994: 235). Fakat Kuzey Kore Başbakanı Moskova Radyosu'ndan yaptığı açıklamada Güney Kore tarafından saldırıya uğradıklarını belirtmiştir Anadolu Ajansı Bülteni. 27 Haziran 1950. Birinci Bülten, s.15.

(Kore'ye 4500 Asker Veriyoruz, 26 Temmuz 1950: 1). Bu karar, iktidarla muhalefeti karşı karşıya getirmiştir. Bunun nedeni, kararın TBMM'ye danışılmadan alınmış olmasıdır.[4]

CHP, 26 Temmuz'da hükümetin Kore'ye asker gönderme kararını, savaş ilanı kapsamında değerlendirdiğini ve hem usul ve hem de esas olarak açık bir anayasa ihlali[5] içerdiğini belirten bir açıklama yayınlamıştır (Kore'ye Yardım Kararı Hakkında CHP'nin Görüşü, 27 Temmuz 1950: 1-2). Ama hükümet esasa ilişkin eleştirilere kararın, bir savaş ilanı değil, barışı koruma teşebbüs ve kararı olması nedeniyle anayasaya aykırı olmadığını savunarak[6] cevap vermiştir (Menderes Tenkitlere Cevap Veriyor, 29 Temmuz: 1-5). Hükümetin asker gönderme kararının usulüne ilişkin eleştirilere ise, savaşın başlangıcında konunun zaten Mecliste görüşülmüş olduğunu ve kararın da Türkiye'nin kabul ettiği BM Anayasasına göre

[4] Dönemin gazeteleri detaylı incelendiğinde, Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Başbakan Adnan Menderes, TBMM Başkanı Refik Koraltan ve Genelkurmay Başkanı Nuri Yamut ve kuvvet komutanlarının da katılımıyla 18 Temmuz 1950'de Yalova'da 6 saat süren bir toplantının yapıldığı görülür. Başbakan toplantının amacını şu şekilde ifade etmiştir: "*Silahlı kuvvetlerimizin takviyesi ve tensiki hususunda alınacak yeni tedbirler müzakere edilmiştir*" (Dün Yalova'da Milli Savunmamızla İlgili Mühim Bir Toplantı Yapıldı, 19 Temmuz 1950: 1). Ayrıca kendisine Kore'ye askeri bir yardımın söz konusu olup olmadığı sorulduğunda da "*Birleşmiş Milletler Konseyinin müracaatı üzerine, Konseye bizden isteyecekleri her türlü yardım hususunda pakt mucibinde görüşeceğimizi bildirdik. Bu hususta bu ana kadar yeni bir cevap alınmadı. Gelecek cevaba göre kararımızı vereceğiz*." (Yalova'da 6 Saat Süren Toplantı, 19 Temmuz 1950: 5). Fakat bu toplantının çok daha önemli olduğunu ve DP'nin dış politikada önemli kararları verdiğini iktidarın yayın organı olan Zafer şu ifadelerle ima etmektedir: "*Pek yakın bir zamanda umumi efkara peyderpey arz edileceği ilgililerce temin edilen bu kararların, Demokrat Parti iktidarının dış siyasette takip edeceği enerjik siyasete uygun olacağı da temin edilmektedir*." (Yalova'daki Toplantının İlk Akisleri, 19 Temmuz 1950:1). Yani hükümetin Kore Savaşına asker gönderme kararını bu toplantıda vermiş olduğunu söylenebilir. Fakat Şevket Süreyya Aydemir (1993: 292), hükümetin Kore'ye asker gönderme kararını savaşın başlamasını takiben, 1 Temmuz 1950'de, Cumhurbaşkanı ve Başbakanın Bursa'da bir toplantıda açıkladıklarını belirtir. Öte yandan dönemin Bayındırlık Bakanı Fahri Belen, 1961'de kurulan Temsilciler Meclisi Tutanaklarında kararın Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Milli Savunma Bakanı tarafından alındığını, üç-dört gün sonra da kararı onaylatmak için Bakanlar Kurulu'nun toplandığını ve kararı onaylamayacağı düşünülen bakanların da bu toplantıya davet edilmediğini belirtir. Belen gibi toplantıya davet edilmeyen bakanlardan birisi de Nihat Reşat Belger'dir. Ayrıca ilk karar grubunda dönemin Dışişleri Bakanı Mehmet Fuat Köprülü yer almamıştır (Demirel, 1990: 81-82).

[5] 1924 Anayasası'nın 26. maddesinde "*Büyük Millet Meclisi, (...) devletlerle muahede ve sulh akdi, harp ilanı (...) gibi vazifeleri bizzat kendi ifa eder.*" Hükmü yer almaktadır (Erhan, 2009:545)

[6] Ayrıca Menderes, hükümetinin dış politikada daha aktif bir tavır sergileyeceğini şu ifadelerle dile getirmiştir: "*Böyle hotgam duygularla müphem ümitlere kapılarak müteredditve kararsız hareket etmek ve dünyayı tehdit eden felaketlerden bu suretle korunabileceğine inanmak dünyanın geçirdiği bunca tecrübe ve felaketten sonra aklın alamayacağı bir gaflet olurdu*" (Başbakan Tenkitlerin Yersizliğini Belirten Beyanatta Bulundu, 29 Temmuz 1950: 8)

alındığını söyleyerek cevap vermiştir. (Başbakan Tenkitlerin Yersizliğini Belirten Beyanatta Bulundu, 29 Temmuz 1950: 1-8).

Muhalefetin itirazına rağmen, hükümet kararından vazgeçmemiştir. Çünkü Menderes hükümeti Kore'ye asker gönderilmesini NATO üyeliği için iyi bir fırsat olarak görmüştür (Atlantik Paktı ve Türkiye, 4 Ağustos 1950: 1). Nitekim, asker gönderme kararının alınmasının üzerinden bir hafta geçmeden, 1 Ağustos 1950'de, Türkiye NATO üyeliği için ikinci başvurusunu yapmıştır. Fakat bu başvuru da Eylül ayında toplanan Bakanlar Kurulu Konseyi'nde reddedilmiştir (Sander, 1979: 76-77). Hem Menderes ve hem de Bayar'ın Kore savaşına asker gönderilmesi kararını doğrudan NATO ile ilişkilendirmiş olmaları (Yalman, 1997: 1536; Ayın Tarihi, Ağustos 1951: 156; Hale, 1996: 92), Kore ile NATO arasında doğrudan bir bağlantının kurulmasına neden olmuştur. Nitekim Armaoğlu (1999: 280), Kore'de akan Türk kanı ve Türk kahramanlığının, Türkiye'nin NATO'ya alınmasında çok önemli bir rol oynadığını söylemektedir. Fakat Gönlübol, Türkiye'nin NATO'ya girişinin ABD'nin 1951'den itibaren politika değiştirmesiyle mümkün olduğunu yazar. Kore Savaşı ile ilişkisi olmayan bu politika değişiminin gerekçelerden birisi, doğu bloğuna bağlı Balkan devletlerinin hızla silahlanmaları karşısında NATO'nun güney-doğu kanadının güçlendirilmesi ihtiyacıdır. Bir diğer gerekçe de olası bir SSCB saldırısı karşısında Türkiye'nin hava üslerine ihtiyaç duyulmasıdır (Gönlübol vd. 1974: 230).

Hükümet, Kore Savaşını komünizm-demokrasi arasında bir mücadele olarak değerlendirmiş ve süreci demokrasinin temini olarak yönetmiştir (Faik, 2001: 133). Aynı şekilde basın da savaşı Türkiye ve dünya için komünizm tehdidi olarak görmüş ve Kuzey Kore'yi destekleyen tüm ülkeleri komünist adlandırmasıyla sayfalarına taşımıştır (Kore'nin Verdiği Ders, 21 Temmuz 1950: 1; Sadak, 1950: 1; Fenik, 1950: 1; Belge, 1950:1; Kore Harbinde Tek Çıkar Yol, 21 Temmuz 1950: 1). Dolayısıyla Kore kararına ilişkin herhangi bir eleştirinin, Sovyet ve komünizm yanlısı olarak görülmesinin de etkisiyle muhalefet bir süre sonra hükümetin kararına itiraz etmekten vazgeçmiş hatta dış politikada fikir ve prensip ayrılığı yoktur, uluslararası yükümlüklere ve Amerikan dostluğuna bağlı olduğunu söyleyerek, hükümete desteğini açıklamıştır (Erhan, 2009: 546).

Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılması konusunda hükümetin ve basının olumlu tavrı, bir süre sonra kamuoyu desteği görmeye başlamıştır. Üniversite gençliği, sendikalar ve partiler başta olmak üzere toplumun farklı kesimlerinden kararı destekleyen eylemler ve komünizmi tel'in mitingleri yapılmıştır (Komünizmi Tel'in Mitingleri, 27 Ağustos 1950: 1; Komünizmi Tel'in İçin Gençliğin Toplantısı, 5 Ağustos 1950: 1; İşçi Sendikaları Birliği Kongresi Dün Topladı, 31 Temmuz 1950: 1). Bu destek özellikle Türk birliğinin hazırlıkları, Kore'ye sevki ve cephede fiili olarak savaşmaya başlamasının ardından artmış ve toplumsal tabana yaygınlaşmıştır. Bunun en bariz örneklerinden birisi, Türk tarihinde önemli savaş ya da çatışmalar için marş besteleme geleneğinin Kore Savaşı için de geçerli sayılmasının bir göstergesi olarak Kore Birliği için marş bestelenmesidir (Yazıcı, 1963: 68).

Hükümetin kararını destekleyen ve toplumsal kabul görmesini de kolaylaştıran bir diğer eylem, gönüllülük kampanyasıdır. Kampanya, Demokrat Parti İstanbul Milletvekili Semihi Yürüten'in oğlu Tevfik Semihi Yürüten tarafından 2 Temmuz 1950'de başlatılmıştır (Kore İçin Gönüllü Yazılanlar Çoğaldı, 4 Temmuz 1950: 1). Söz konusu kampanya iki açıdan önemlidir. İlk olarak kampanya, Kore Savaşı'nın başlangıcını takiben ve dolayısıyla hükümet asker gönderme kararını henüz vermeden başlatılmıştır. Dolayısıyla arkasında bir iktidar partisi milletvekilinin olması, hükümetin asker gönderme kararını resmî açıklamadan çok daha önce hatta savaş başlar başlamaz verdiğini düşündürmektedir[7]. İkinci olarak Kore Savaşı için gönüllü kampanyalarının İngiltere'de resmi olarak 3 Ağustos 1950'de, işgale uğradığını dünyaya ilan eden Güney Kore'de ise Başbakan tarafından ve katılmayanların cezalandırılacağı açıklaması ile 4 Eylül 1950'de başlaması, komünistlerle savaşma konusunda Türkiye'nin Güney Kore'den ve diğer müttefiklerinden daha istekli olduğunu göstermesi bakımından önemlidir (İstanbul'da Kore İçin Gönüllüler, 3 Temmuz 1950: 1; Gönüllü Talebi, Milliyet, 5 Eylül 1950). Sonuç olarak bu destek savaş boyunca sürecek, savaş konusunda

[7] Muhalefette bu düşünceden hareket etmiş olmalı ki, Peyami Safa CHP'nin yayın organı olan Ulus'ta kalem aldığı, Başıbozuk İdare başlıklı yazısında, gönüllü kampanyasını eleştirmektedir: "İşimiz, gücümüz, gösterecek başka faaliyet, hamiyet ve hamaset yokmuş gibi bir de Kore Savaşı'na gönüllü yazmaya kalkıştık..."derken, olayın DP'li milletvekilinin oğlu tarafından yapılmasına daha çok öfkelenmiştir. "Vaka bizden sıkı bir anlayış bekliyor. Sam Amcaya sırtını dayayıp üst tarafını Allah'a emanet etmemizi isteyen Galata Simsarlarının iyimserliğinden uzağa kaçmalıyız". (Safa, 1950: 1).

yapılan yoğun propaganda ile oluşan atmosfer sonucunda Uzakdoğu'daki bu savaşı kendi ülkesi söz konusuymuşçasına benimseyen Türk kamuoyundaki heyecan, özellikle DP tarafından asker gönderilmesi eyleminin meşrulaştırılması için kullanılmıştır.

Öte yandan Kore Savaşına asker gönderdiği için hükümeti en açık biçimde eleştiren ve bu nedenle "komünist" olmakla suçlanan Barışseverler Cemiyeti'nden söz etmek gerekir. Barışseverler Cemiyeti, TBMM'ye bir dilekçe ile başvurarak Kore'ye asker gönderme kararının Amerikalı Senatör Mc Cain ile görüşmelerden hemen sonra alındığını, kararın hem BM, hem de Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na aykırı olduğu gerekçesiyle TBMM'nin olağanüstü toplantıya çağırılması ve kararın iptalini istemiştir. Başbakan, Cemiyete bizzat kendisi cevap vermiş, Türk Milleti'nin komünizmi durdurmak için dünyanın öbür ucuna gittiği bir dönemde komünist bir derneğin faaliyetlerinin mutlaka yurt dışı bağlantılarının olduğu ve gerekenin yapılacağını söylemiştir. Barışseverler Cemiyeti üyeleri bu süreçteki zararlı faaliyetleri dolayısıyla tutuklanmıştır (Moskova'nın Ağzı İle Konuşan Cemiyet, 29 Temmuz 1950).

Türkiye, savaşa katılma kararının ardından ilk kafileyi 25 Eylül 1950'de 5100 kişi olarak İskenderun Limanından Kore'ye uğurlamıştır. Ateşkesin ilan edildiği 1953'e kadar Kore'ye toplam, 24.822 asker göndermiştir. Türkiye'nin bu savaştaki zayiatı, 721 şehit, 175 kayıp, 2147 yaralı olmak üzere toplam 3043 kişi olarak gerçekleşmiştir (Erkilet, 1975: 417-444). Farklı kaynaklarda rakamlar değişse de bu askerler, Türkiye'ye uzak veya yakın komşuluğu olmayan bir coğrafyada savaşa katılmışlardır. Siyasal iktidarın Batı yanlısı dış politik tercih ve Türkiye'nin NATO'ya üye olabilmesi için gönderdiği askerler, basın tarafından da vatan savunması ve dünya barışının korunmasına hizmet etmişlerdir. Yukarıda ifade edilmeye çalışıldığı gibi oldukça önemli olan bir dış politik meselenin usul ve hatta esas bakımından oldukça eleştiri alması ve bir iç politik mesele olarak tartışılması ilgi çekicidir. Fakat konumuz açısından daha ilgi çekici olan Türk basınının hemen hepsinin hükümetin Kore kararını desteklemiş olmasıdır. Bu desteği anlaşılır kılan ise Demokrat Parti dönemi basın-iktidar ilişkisidir.

1.2. Demokrat Parti Dönemi Basın

Basın Özgürlüğünün bütün özgürlüklerin temelini oluşturduğunu savunan DP muhalefette olduğu süreçte basın özgürlüğünün en büyük savunucusu olmuştur (Topuz, 1996: 100). Bunun göstergelerinden birisi, DP'nin kurucularından Celal Bayar'ın, Haziran 1945'de TBMM'ye bir önerge vererek 1931 Sayılı Basın Kanunu'nun hükümete gazete kapatma yetkisi veren 50. Maddesinde değişiklik yapılması, bu yetkinin Cumhuriyet Mahkemeleri'ne verilmesini teklif etmiştir (Gürkan, 1998: 171). DP'nin kurulmasını takiben, CHP ile DP arasında yaşanan suçlamalar basında yer almaya başlarken, iktidar ve muhalefeti destekleyen gazeteler de belirginleşmeye başlamış, hatta DP'yi destekleyen gazetelerin sayısı artmıştır (Kabacalı, 1994: 199). Bunun en önemli nedeni, basının DP'nin demokrasi ve basın özgürlüğü adına tüm sorunları çözeceğine olan inancı olmuştur (Topuz, 2003: 192). Basın ile DP arasında gelişen iyi ilişkiler ve ilk defa muhalefet etme fırsatı bulan basın da ülkedeki bütün sorunları çözeceğini düşündüğü ve büyük umutlar bağladığı DP'yi iktidara taşımıştır. Menderes seçimlerden sonra iktidarı devraldığında ilk iş olarak kendisini destekleyen gazetelere teşekkür telgrafları göndermiştir (Yalman, 1997: 1544).

Mayıs 1950'de iktidar olan DP'nin ilk ele aldığı konulardan birisi basındır. Bu gün hala yürürlükte olan Basın Yasası, 21 Temmuz 1950'de yürürlüğe girmiştir (Topuz, 1996: 105). DP'nin iktidarının ilk yıllarında basın ile girdiği sıkı işbirliğini basının "altın devri" olarak nitelendiren Ahmet Emin Yalman, basın-iktidar işbirliğinin 1954 seçimlerinde de DP'nin galip çıkmasını sağladığını ve demokrasi açısından bir kazanç olduğunu anılarında yazıştır. (Yalman, 1997: 1619). Bu işbirliği Menderes'in gazete sahipleri ve başyazarları davet ettiği basın toplantıları ile sürmüştür. Bu toplantılara katılan gazetecilerden birisi olarak Yalman'a göre, gazeteciler Menderes'in gölgesi konumuna gelmişler ve böylece hükümet politikalarını günü gününe halka anlatmayı kendilerine görev edinmişlerdir. (Yalman, 1997: 1620-1921).

Basın-iktidar arasında sıkı işbirliği ve olumlu ilişki devam ederken, gazeteciler lehine bir kanun daha 13 Haziran 1952'de çıkarılmıştır. Basın mesleğinde çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki ilişkileri düzenleyen kanun, gazetecilere sendika

kurabilme; sosyal sigortalardan yararlanabilme; haftalık tatil ve yıllık izin kullanabilme; gazete kapanması, askerlik ve mahkûmiyet durumlarında gazete sahibinden ücret alabilme gibi haklar tanıdığından oldukça önemlidir (Topuz, 1996: 106-107). DP'nin basınla ilgili olumlu düzenlemeleri, bunlarla sınırlı kalmış ve bir süre sonra, demokratik bir toplumda basının işleyişini zorlaştıracak önlemler dönemi başlamıştır. Çünkü giderek Amerika'ya bağımlı hale gelen bir politik yaklaşım, ülke kaynaklarının kullanımındaki plansızlık ve savurganlığın ülkeyi sürüklediği ekonomik ve siyasal bunalımların basın tarafından kamuoyuna aktarılması, halkın oy desteğine sahip olan iktidarda hoşnutsuzluk yaratmaya başlamış ve bunu aşmak içinde yasal ve idari önlemler artırılmıştır (Alemdar, 1996: 128).

Basının hükümet olarak DP'den muhalefet sürecinde verdiği vaatleri beklemesi ve bunun karşılığını alamaması, aynı şekilde DP'nin de basına yönelik ilgiyi ve yakınlığı kaybetmeye başlaması, iktidar ve basın arasındaki olumlu ilişkinin bozulmasına neden olmuştur (Alemdar, 1996: 128). Bunun sonucu olarak da hem basın DP'ye verdiği desteği çekmiş ve hem de DP basın üzerinde antidemokratik sayılabilecek yaptırımlar uygulamaya başlamıştır (Gürkan, 1998: 472). Sonuç olarak DP ile basın arasındaki ilişki iktidarın ilk yıllarından sonra bozulmaya başlamıştır (Faik, 2001: 207). Hatta iktidarın bundan sonraki kısmında DP'nin basın ile ilişkisi, kendini önceleyen Tek Parti iktidarını aratmayacak hale gelmiştir (Koloğlu, 2015: 124).

Basın üzerindeki denetimini 1954 sonrası artıracak olan DP sıkı bir baskı sistemi kurmuş ve bunu uygulamıştır. Radyo ile işlenecek suçların cezalandırılmasına öncelik hazırlanan Neşir yoluyla veya Radyo ile işlenecek cürümler hakkında kanun 9 Mart 1954'te yürürlüğe girmiştir (Topuz, 1996: 106-107). Basın ile ilgili kısıtlayıcı başka düzenlemelerin yanı sıra DP'nin 1957'de gazete ve dergi kağıtlarının devlet tekeline alınması ve özellikle 1958'de resmi ilan ve reklamların devlet tekelinde dağıtılması uygulamaları gazeteleri ekonomik olarak kontrol altına alma çabaları olarak değerlendirilebilir (İnuğur, 1992: 327). DP'nin kendisini destekleyen gazetelerle ilişkisini tanımlamak için kullanılan "besleme basın" tabiri, bu kontrolün öneminin göstermesi bakımından önemlidir (Cantek, 2016: 26).Hükümetin basın üzerindeki kontrolü ekonomik yaptırımlarla sınırlı

değildir. Özellikle CHP yanlısı gazete ve gazetecilere yönelik uygulamalarının sonucu olarak 1955-1960 arasında 867 gazeteci mahkûm olmuş ve 2300 basın davası açılmıştır (Gevgilli 1983: 221). *Halkçı*'daki yazısı nedeniyle Hüseyin Cahit Yalçın'ın hapis cezası alması, *Dünya* yazarlarından Bedii Faik'in tutuklanması, aynı gazetenin yazı işleri müdürü Ali İhsan Göğüş'ün hapis cezası alması, *Ulus*, *Halkçı* ve *Yeni Ulus* yazı işleri müdürlüğü yapmış Cemal Sağlam hakkında çok sayıda dava açılması DP döneminde basın-iktidar ilişkisinin vardığı noktayı ifade eden örneklerdir (Kabacalı, 1994:239).

Çalışmamıza konu olan Kore Savaşı ve Türkiye'nin savaşa katılması, DP iktidarının ilk yılına hatta ilk ayına denk gelen bir tarihsel süreçte yaşanmıştır. Türkiye'nin çok partili hayata geçmesi ve ilk demokratik seçimlerin yapılmasına kadar geçen sürede basın, yukarıda da belirtildiği gibi bir muhalefet partisi olan DP'yi desteklemiş ve onu iktidara taşımıştır. Basının en önemli kurumlardan birisi ve hatta halkı etkileme gücü en yüksek kurum olduğunu düşünen Menderes hükümeti de muhalefette olduğu gibi iktidarının ilk yıllarından da bu destekten oldukça memnun kalmıştır (Sarol, 1983: 177). Pek uzun sürmeyen bu karşılıklı memnuniyet ve iyi olma hali DP iktidarının ilk bir veya birkaç yılını kapsamaktadır. Dolayısıyla Kore Savaşı ve Türkiye'nin savaşa katılması basın iktidar arasında karşılıklı iyi ilişkilerin olduğu dönemde yaşanmıştır. Basının ve en azından doğrudan muhalefeti desteklemeyenler dışındaki gazete ve gazetecilerin bir dış politika meselesinde hükümeti desteklememe ihtimalinin zayıf olduğu söylenebilir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Kore Savaşı, soğuk savaş sürecinin ilk silahlı mücadelesi olmasının yanında, Türkiye için de ilkleri barındırmaktadır. Bunlardan birisi, Kore savaşının, Kurtuluş Savaşından sonra Türkiye'nin taraf olduğu ve fiili olarak katıldığı ilk savaş olmasıdır. İkincisi ise hükümetin Kore Savaşı'na yaklaşımının, Türkiye'nin sınırları dışında bir bölgeye asker gönderme geleneğinin başlangıcı olmasıdır. Ayrıca DP hükümetinin savaşa katılma konusunda oldukça acele davranması sonucunda Türkiye'nin, Amerika'dan sonra bölgeye asker gönderme kararı alan ilk ülke olması

ve asker gönderme kararını hükümetin sorumluluk alanında görmesi nedeniyle, Meclise danışmadan alması Kore Savaşının önemini artırmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Kore Savaşı ve Türkiye'nin Kore Savaşına katılması sürecinin ulusal basında nasıl yer aldığının irdelenmesidir. Savaşın basının gündemine ne zaman geldiği, gazetelerin savaşı nasıl değerlendirdiği ve sunduğu, savaşın seyrinde basının tutumunun değişip değişmediği ve savaşın ve Türkiye'nin katılımının sunumunda, gazeteler arasında bir farkın olup olmadığının araştırılması ise çalışmanın alt amaçlarını oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamında ele alınan ulusal gazetelerin ilk sayfalarının incelendiği çalışmada bu amaç ve alt amaçlar doğrultusunda şu sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır:

1. Kore Savaşı, ulusal basın için ne kadar önemlidir ve dolayısıyla savaşın çıkmasından Türkiye'nin asker gönderme kararı almasına kadar Kore Savaşı ile ilgili olarak gazetelerde kaç tane manşet haberi vardır?
2. Savaşın başlangıcından Türkiye'nin asker gönderme kararı almasına kadar Kore Savaşı ile ilgili olarak gazetelerin ilk sayfalarında kaç haber yayınlanmıştır?
3. Kore Savaşı ile ilgili manşet ve ilk sayfa haberlerinin dağılımında gazeteler arasında bir fark var mıdır?
4. Türkiye'nin Kore savaşına katılmasından sonraki süreçte (31 Ağustos 1950'ye kadar) Kore Savaşı ile ilgili olarak kaç tane manşet haberi vardır?
5. Türkiye'nin Kore savaşına katılmasından sonraki süreçte (31 Ağustos 1950'ye kadar) gazetelerin ilk sayfalarında Kore Savaşı ile ilgili olarak kaç tane haber çıkmıştır?
6. Gazetelerin Kore Savaşı ile ilgili manşet haberleri arasında sütun genişliği açısından bir farklılık var mıdır?
7. Gazetelerin Kore Savaşı ile ilgili ilk sayfa haber başlıkları arasında sütun genişliği açısından bir farklılık var mıdır?
8. Kore Savaşı ve Türkiye'nin savaşa katılması konusunda manşet ve ilk sayfa haberlerinin kapladığı alan ne kadardır ve bunun gazeteler arasında farklılık var mıdır?

9. Kore Savaşı ve Türkiye'nin savaşa katılımı ile ilgili olarak manşete ve ilk sayfaya taşınan haberlerde en sık kullanılan sözcükler hangileridir?
10. Kore savaşı ve Türkiye'nin savaşa katılımı ile ilgili eleştiren, destekleyen veya tarafsız kalan kaç manşet, ilk sayfa haberi ve köşe yazısı vardır?
11. Konuyla ilgili olarak gazetelerde yer alan manşet ve diğer ilk sayfa haberlerinin konu dağılımları arasında bir farklılık var mıdır?

Çalışmanın tarihsel aralığı, savaşın başlangıcı olan 25 Haziran 1950 ile başlamakta ve iki aylık zaman aralığını içermektedir. Fakat Ağustos ayının Kore'ye sevk edilecek askeri birliklerin hazırlığı ve Türkiye'nin NATO üyeliğinin tartışıldığı ay olması nedeniyle zaman aralığı 31 Ağustos'a kadar uzatılmıştır. Dolayısıyla çalışma 25 Haziran-31 Ağustos 1950 arasını kapsamaktadır. Çalışmada dönemin ulusal gazetelerinden olabildiğince fazla nüshalarına erişim sağlanan *Akşam*, *Cumhuriyet*, *Hürriyet*, *Milliyet*, *Yeni İstanbul*, *Yeni Sabah* ve *Zafer* seçilmiştir. Araştırmada söz konusu gazetelerin ilk sayfaları incelenerek, manşet ve ilk sayfa haberleri incelenmiştir. Çalışma kapsamında incelenen gazetelerden Akşam'ın 5, Cumhuriyet'in 7, Hürriyet' 6, Milliyet'in 5, Yeni İstanbul'un 5, Yeni Sabah'ın 8 ve Zafer'in 5 nüshasına erişim sağlanmamıştır.

2.2. Çalışmanın Yöntemi ve Verilerin Toplanması

Bu çalışmada, gazetelerin manşet ve ilk sayfa haberleri incelenmiştir. Gazetelerin ilk sayfaları, gazetenin kimliğini gösteren, gazetenin ideolojisi ve yayın politikası hakkında bilgi veren kısımlarıdır. Çünkü ilk sayfa özellikle gündemi meşgul eden konular veya gazetenin gündeme getirmek istediği olay, durum ya da konulara ilişkin haberler yer alır. Gazete haber değeri atfettiği bu olay, durum ya da konulara okuyucunun ilgisini çekerek gündemi belirleyebilir ya da belirlenmiş gündeme ilişkin kendi görüşlerini ilk sayfa haberleriyle okuyucuya yansıtabilir. İlk sayfa haberlerinin başlığı ve haberin sayfada işgal ettiği yer, gazetenin konuya verdiği değeri göstermesi bakımından önemlidir. Manşet ise, günün ekonomik, siyasal ve toplumsal gelişmelerine bağlı olarak gazetenin önemli saydığı, öne çıkardığı ve dikkati en fazla çekmesi istenen haberidir (Demirkent, 1995: 33). Gazetenin adının altında ve dolayısıyla ilk sayfanın üst kısmında yer alan manşet

haberinin sütun genişliği gazetenin söz konusu habere verdiği önemle doğru orantılıdır.

Çalışmada metin, bağlamından uzaklaşılmadan nicel ve nitel göstergeler kullanılarak içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çünkü içerik analizi, belirli bir örneklem üzerinden, iletişim formlarındaki bazı durumların yüzdesinin ölçülmesini içeren bir araştırma tekniğidir (Berger, 2018: 125). Ayrıca medya metinlerinin hem kendi içlerinde ve hem de başka medya metinleri ile arasında karşılaştırmaya izin verdiğinden işlevseldir (Berger, 2018: 128). Çalışmada yazılanların ne sıklıkla tekrarladığını belirlemek için frekans analizi (Aziz, 1990: 119) ve incelenen içerikte metinlerin konusu ve yönünü (destekleyen/eleştiren/nötr) bulmak için kategorisel analiz yapılmıştır (Bilgin, 214: 19).

Bu doğrultuda ilk olarak örneklem içinde bulunan gazetelerde Kore Savaşı ile ilgili olan manşet ve ilk sayfa haberleri seçimi yapılmıştır. Bunun için ilk sayfada yer alan tüm haber içerikleri Kore Savaşı ile doğrudan ya da dolaylı ilgileri bakımından detaylı bir şekilde incelenerek hem haberler tasnif edilmiş ve hem de konular belirlenmiştir. İnceleme sonucunda konuyla ilgili olan manşet ve diğer ilk sayfa haberleri üst başlık, alt başlık ve spotlar ile birlikte tablolaştırılmıştır.

Hazırlanan yönergeye göre, Kore Savaşının kaç tane manşet ve ilk sayfa haberinde, hangi sıklıkta kullanıldığı ve belirlenen anahtar kelimelerin seçilen birimlerde hangi sıklıkla kullanıldığına; konuyla ilgili manşet ve haber başlıklarının kaç sütun üzerinde yer aldığına; yine konuyla ilgili haberlerin sayfada kapladığı alana bakılmıştır. Haberlerin sayfada kapladığı alanı tespit etmek için gazete ebatlarının farklı olması nedeniyle tam sayfa 64, yarım sayfa 32, sayfanın dörtte biri 16, sayfanın sekizde biri 8, sayfanın on altıda biri 4 ve tek sütun haberler 2 birim olarak kabul edilmiştir (Özel ve Deniz 2015: 881). Bu birimler ışığında incelenen haberler sayısal olarak tabloya eklenmiştir.

3. Bulgular ve Yorum

3.1 Frekans Analizi

KAHRAMAN, Nazan (2020). Kore Savaşı ve Türkiye'nin Savaşa Katılma Kararının Türk Basınına Yansıması Üzerine Bir Analiz (Haziran-Ağustos 1950), Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 8 (2), 1375-1408

İncelenen *Akşam*, *Cumhuriyet*, *Hürriyet*, *Milliyet*, *Yeni İstanbul*, *Yeni Sabah* ve *Zafer*'de Kore Savaşı ile ilgili olarak tespit edilen manşet ve ilk sayfa haberlerine ilişkin analiz tablolarla birlikte aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1. Kore Savaşıyla İlgili İlk Sayfa Haberleri ve Manşet Haberlerinin Toplamı

Gazeteler	Manşet haberleri		Diğer İlk sayfa haberleri		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Yeni İstanbul	49	20,0	139	23,1	188	22,2
Cumhuriyet	40	16,2	88	14,6	128	15,1
Milliyet	33	13,4	83	13,8	116	13,7
Zafer	25	10,2	86	14,3	111	13,0
Yeni Sabah	38	15,4	71	11,7	109	12,9
Hürriyet	22	8,9	87	14,5	109	12,9
Akşam	39	15,9	48	8,0	87	10,2
Toplam	246	100	602	100	848	100

Kore Savaşı ile ilgili manşet ve diğer ilk sayfa haberleri, yani tüm ilk sayfa haberlerinin gazetelere göre dağılımını göstermek amacıyla Tablo 1 hazırlanmıştır. Tablo1'e göre hem manşet ve hem de diğer ilk sayfa haberlerinde Kore Savaşına en fazla yere veren gazete *Yeni İstanbul*'dur. Çünkü toplam 848 ilk sayfa haberinin %22,2'si *Yeni İstanbul*'da yayınlanmıştır. Onu %15,1 ile *Cumhuriyet* izlemektedir. Tüm haberlerin %13,7'si *Milliyet*'te yayınlanmışken, *Hürriyet* ve *Yeni Sabah*'ın %12,9 ile dördüncü sırada oldukları görülür. Kore Savaşı ile ilgili haberlere en az yer veren gazete ise %10,2 ile *Akşam* olmuştur. Tablo sadece manşet haberleri açısından değerlendirildiğinde, manşet haberlerinin %20'sinin *Yeni İstanbul*'da ve %16,2 ile *Cumhuriyet*'te olduğu görülmektedir. Burada dikkat çekici olan, manşet ve diğer ilk sayfa haberleri birlikte değerlendirildiğinde en son sırada olan *Akşam*'ın manşet haberlerinde %15,9 ile üçüncü sırada olmasıdır. Bu durum, *Akşam*'ın Kore Savaşını genellikle manşetten verdiğini göstermektedir. Manşet haberlerinde Kore Savaşına %8,9 ile en az yer veren *Hürriyet*'in manşet dışındaki ilk sayfa haberlerinde savaşa yer verme düzeyi %14,5 ile üçüncü sıradadır. Ayrıca Kore Savaşına manşet haberlerinde %10,2 ile altıncı sırada olan *Zafer*'in, manşet dışındaki ilk sayfa haberlerinde Kore Savaşını gündeme getirmede %14,3 ile dördüncü sırada yer aldığı görülmektedir.

Şekil 1. İlk Sayfalarındaki Kore Savaşı Haberleri ve Haberlerin Kapsadığı Alan Ortalamalarının Dağılımları

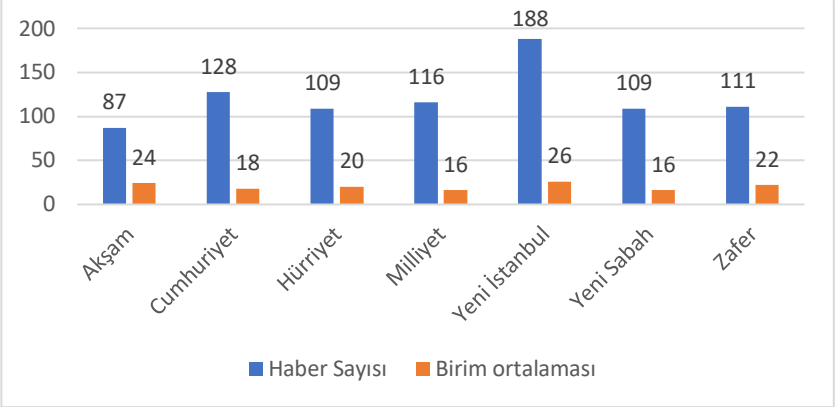

Şekil 1 incelendiğinde, Kore Savaşı ile ilgili manşet ve diğer ilk sayfa haberlerinde en fazla yer veren *Yeni İstanbul*'da haberlerin kapsadığı alanın 26 ile en yüksek olduğu görülmektedir. Onu sırasıyla, 24 ile *Akşam*; 22 ile *Zafer*; 20 ile *Hürriyet*; 18 ile *Cumhuriyet*, 16 ile *Milliyet* ve *Yeni Sabah* takip etmektedir. Burada dikkat çekici olan durum, manşet ve diğer ilk sayfa haberlerinin toplamında en son sırada olan *Akşam*'ın haberlerin kapladığı alanların dağılımında ikinci sırada olduğudur. Yani *Akşam*, Kore Savaşı ile ilgili daha az sayıda haberi ilk sayfada daha geniş vermiştir. Dolayısıyla Kore Savaşı ile ilgili haberleri manşet ve ilk sayfada, üst başlık, başlık, alt başlık, spot veya haber girişi ile vererek haberin devamını arka sayfalara taşıyan diğer gazetelerden farklı bir yol izleyen *Akşam*, haberin tamamını ilk sayfada vermiştir.

Şekil'de de görüldüğü gibi *Hürriyet* ve *Yeni Sabah*'ta toplam haber sayıları aynı olmasına rağmen, haberlerin kapladığı alan Hürriyet'te daha fazladır. Haberlerin gazetede kapladığı alan ile ilgili olarak söylenmesi gereken en önemli şey, haberlerin kapladığı alanın en az olduğu *Yeni Sabah*'ta bile gazetenin dörtte biri olan 16 birimdir. Bir başka ifadeyle Kore Savaşı incelenen gazetelerde ortalama olarak gazetenin toplam alanının ¼ 'ü ile 1/3'ü arasındadır. Bu durum, gazetelerin Kore Savaşına ne kadar önem verdiklerini göstermesi bakımından önemlidir.

Tablo 2. Kore Savaşı İle İlgili İlk Sayfa Haber Başlıklarının Kapladığı Sütun Sayılarının Dağılımı

	Gazeteler															
Sütun	Akşam		Cumhuriyet		Hürriyet		Milliyet		Yeni İstanbul		Yeni Sabah		Zafer		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
2 sütun	17	35,4	30	34,1	31	35,6	24	28,9	69	49,6	19	26,8	31	36,1	221	36,7
1 sütun	15	31,3	35	39,7	21	24,2	32	38,6	51	36,7	28	39,4	14	16,3	196	32,5
3 sütun	15	31,3	22	25,0	29	33,3	23	27,7	18	12,9	22	31,0	38	44,2	167	27,7
4 sütun	1	2,0	1	1,2	6	6,9	3	3,6	1	0,8	1	1,4	3	3,4	16	2,7
5 sütun	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,4	-	-	1	0,2
7 sütun	-	-	-	-	-	-	1	1,2	-	-	-	-	-	-	1	0,2
6 sütun	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8 sütun	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	48	100	88	100	87	100	83	100	139	100	71	100	86	100	602	100

Gazetelerin ilk sayfalarındaki haber başlıklarının kaç sütun üzerine yazıldığını gösteren Tablo 2 incelendiğinde, başlıkların en fazla ortalama iki sütun üzerinde yazıldığı görülmektedir. Çünkü Kore Savaşı ile ilgili toplam 602 haber başlığının 221'i yani %36,7'si iki sütun üzerine yazılmıştır. Geriye kalan haberlerin 196'sının yani %32,5'inin başlığı tek sütun ve 167'sinin yani %27,7'sinin başlığı da üç sütun üzerinde yazılmıştır. En fazla tek sütun haber başlığı kullanan *Cumhuriyet*'tir. Gazete, Kore Savaşı ile ilgili 35 haberin %39,7'sinin başlığını tek sütun üzerine yazmıştır. Konuyla ilgili haber başlıklarında en fazla iki sütun kullanan *Yeni İstanbul*, 139 haberin 69'unun yani %49,6'sında iki sütun kullanmıştır. En fazla üç sütun kullanan *Zafer* ise, 86 haberin 38'inin başlığı için üç sütun kullanmıştır ve bu %44,2'ye denk gelmektedir. Haber başlıklarında dörtten fazla sütun kullanımı neredeyse yok gibidir. Kore Savaşı ile ilgili ilk sayfa haber başlığında sadece *Yeni Sabah* ve bir kere beş sütun kullanılmıştır. Benzer şekilde *Milliyet* sadece bir haberde 7 sütunluk başlık kullanmıştır.

Tablo 3. Kore Savaşı ile İlgili Manşet Haberlerinin Sütun Sayılarının Dağılımı

Sütun	*Akşam*		*Cumhuriyet*		*Hürriyet*		*Milliyet*		*Yeni İstanbul*		*Yeni Sabah*		*Zafer*		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
3 sütun	26	66,7	6	15,0	3	13,6	11	33,4	29	59,3	8	21,1	5	20,0	89	36,1
4 sütun	2	5,1	14	35,0	10	45,5	15	45,6	13	26,5	14	36,8	7	28,0	75	30,5
5 sütun	-	-	9	22,5	6	27,3	2	6,0	-	-	8	21,1	2	8,0	27	10,9
7 sütun	4	10,3	-	-	3	13,6	2	6,0	1	2,0	6	15,8	11	44,0	27	10,9
2 sütun	7	17,9	-	-	-	-	-		5	10,2	1	2,6	-	-	13	5,3
8 sütun	-	-	10	25	-		2	6,0	-	-	-	-	-	-	12	4,7
1 sütun	-	-	1	2,5	-	-	1	3,0	1	2,0	1	2,6	-	-	4	1,6
6 sütun	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	39	100	40	100	22	100	33	100	49	100	38	100	25	100	246	100

Tablo 3, Kore Savaşı ile ilgili manşet haberlerinin kaç sütun üzerine yazıldığını göstermektedir. Buna göre manşet haberlerinin yazımında en fazla tercih edilen sütun sayısı üçtür. Çünkü manşet haberlerinin üçten birinden fazlasında üç sütun kullanılmıştır. Bir başka ifadeyle 246 manşet haberinin 89'unda yani %36,1'inde üç sütun kullanılmıştır. Toplam 75 manşet haberinde yani manşet haberlerinin %30,5'inde ise dört sütun kullanılmıştır. Manşetlerde beş sütun ve yedi sütun kullanımı eşittir ve toplam 54 manşetin yarısında beş sütun, diğer yarısında da yedi sütun kullanılmıştır. Manşet haberlerinde gazetelerin sütun dağılımına bakıldığında, haberlerinin yarısında çoğunda üç sütun kullanan *Akşam*, %66,7 ile ilk sırada gelmektedir. Manşetlerinde en fazla dört sütun kullanan *Milliyet*, bunu manşet haberlerinin %45,6'sında yapmıştır. Son olarak oldukça önemli bir durum, manşetlerde yedi sütun kullanımıdır. Bunda *Zafer* az sayıda manşet haberi olmasına rağmen, manşetlerinin %44'ünde yedi sütun kullanmıştır.

Tablo 4. Kore Savaşıyla İlgili Tüm Manşet ve İlk Sayfa Haberlerinin Önemli Tarihlere Göre Dağılımı

Tarihler	Manşet		Haber		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
25 Haziran-25 Temmuz	107	43,5	196	32,5	303	35,7
26 Temmuz-31 Ağustos	139	56,5	406	67,5	545	64,3
	246	100	602	100	848	100

Savaş ile ilgili manşet ve ilk sayfa haberlerinin Kore Savaşı'nın başladığı 25 Haziran 1950 ve Türkiye'nin savaşa girme kararı verdiği 25 Temmuz 1950 tarihleri göz önünde bulundurularak tasnif edildiği Tablo 4 incelendiğinde hem manşet haberleri ve hem de diğer ilk sayfa haberlerinde ikinci dönemde belirgin bir artış

görülmektedir. Araştırma kapsamında incelenen tarihsel süreçte 25 Haziran-31 Ağustos) gazetelerde toplam 246 manşet haberinin Kore Savaşı ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Bunlardan 107'si savaşın başlangıcı olan 25 Haziran 1950 ile Türkiye'nin savaşa girme kararı verdiği 25 Temmuz 1950 arasında, 139'u da Türkiye'nin fiili olarak Kore Savaşı'na katılacağını açıklamasının ardından 26 Temmuz 1950 ile 31 Ağustos 1950 arasında tespit edilmiştir. Bir başka ifadeyle manşet haberlerinin %43,5'i Türkiye'nin savaşa katılma kararından önce, %56,5'i de savaşa katılma kararından sonrasına aittir. Tablo Kore Savaşı ile ilgili ilk sayfa haberleri açısından incelendiğinde ise 25 Haziran ile 25 Temmuz arasında, tüm gazetelerin ilk sayfalarında Kore savaşı ile ilgili toplam 196 haber tespit edilirken, 26 Temmuz ile 31 Ağustos arasında 406 haber tespit edilmiştir. Dolayısıyla toplam 602 olan manşet haberleri dışındaki ilk sayfa haberlerinin %32,5'i savaşın başlangıcından Türkiye'nin savaşa girme kararı verdiği tarihe göre çıkmışken, %67,5'i de Türkiye'nin kararını takiben incelenen zaman aralığında yer almıştır. Her iki zaman aralığı manşet ve diğer ilk sayfa haberlerinin tamamı üzerinden değerlendirildiğinde, toplam 848 olan haberin 303'ü yani %35,7'si 25 Haziran ve 25 Temmuz arasında ve 545'i yani %64,3'ü 26 Temmuz ile 31 Ağustos arasında görülmektedir. Bu artış gazetelerin Kore Savaşından ziyade Türkiye'nin bu savaşa katılımıyla ilgilendiğinin en belirgin göstergesidir.

Tablo 5. Kore Savaşı İle İlgili Tüm Manşet ve İlk Sayfa Haberlerinin Önemli Tarihlere ve Gazetelere Göre Dağılımı

Gazeteler	25 Haziran-25 Temmuz 1950				26 Temmuz-31 Ağustos 1950				Toplam	
	Manşet		Haber		Manşet		Haber		Manşet ve Haber	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Yeni İstanbul	28	26,2	49	25	21	15,1	90	22,1	188	22,1
Cumhuriyet	19	17,8	27	13,8	21	15,1	61	15,1	128	15,1
Milliyet	13	12,1	29	14,8	20	14,4	54	13,3	116	13,7
Zafer	8	7,5	33	16,8	17	12,2	53	13,0	111	13,1
Hürriyet	6	5,6	25	12,8	16	11,5	62	15,3	109	12,9
Yeni Sabah	15	14,0	25	12,8	23	16,6	46	11,3	109	12,8
Akşam	18	16,8	8	4	21	15,1	40	9,9	87	10,3
Toplam	107	100	196	100	139	100	406	100	848	100

Tablo 5, araştırma kapsamında belirlenen zaman aralığına göre tüm gazetelerde manşet ve ilk sayfa haberlerinin dağılımını göstermektedir. Öncelikle 25

KAHRAMAN, Nazan (2020). Kore Savaşı ve Türkiye'nin Savaşa Katılma Kararının Türk Basınına Yansıması Üzerine Bir Analiz (Haziran-Ağustos 1950), Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 8 (2), 1375-1408

Haziran-25 Temmuz 1950 aralığındaki manşet haberlerinin dörtte birinden fazlası, %26,2'si 28 manşet haberiyle *Yeni İstanbul*'a aittir. Bunu 19 manşet haberiyle yani %17,8 ile *Cumhuriyet* ve 18 manşet haberiyle yani %16,8 ile *Akşam* izlemektedir. Aynı dönemin ilk sayfa haberlerinde de 49 haber ve %25'lik oran ile *Yeni İstanbul* ilk sıradadır. İkinci sıradaki *Zafer* 33 haber ile söz konusu tarih aralığındaki ilk sayfa haberlerinin %16,8'ini ve üçüncü sıradaki *Milliyet* de 29 haber ile %14,8'ini oluşturmaktadır. İkinci tarih aralığı olarak 26 Temmuz-31 Ağustos 1950 arasında en fazla manşet haberi 23 haber ve %16,6 ile *Yeni Sabah*, ikinci sırada ise %15,1'e tekabül eden 21 haber ile *Akşam*, *Cumhuriyet* ve *Yeni İstanbul* yer almaktadır. Yine bu tarih aralığında 90 haber ve %22,1'lik oran ile Yeni İstanbul ilk sıradadır. İkinci sıradaki *Hürriyet*'te ilk sayfa haberlerinin oranı %51,3 ve üçüncü sıradaki *Cumhuriyet*'te ise %15,1'dir.

Tablo 4'ün gazeteler bazında incelenmesi olan Tablo 5'te görüldüğü gibi gazetelerin hemen hepsinde hem manşet ve hem de ilk sayfa haberlerinin sayısında bir artış mevcuttur. Bu artışın manşet haberlerinde en fazla 8'den 17'ye çıkan *Zafer*'de ve 6'dan 16'ya çıkan *Hürriyet*'te olduğu görülmektedir. İlk sayfanın manşet dışındaki haberlerinde ise ikinci zaman aralığında tüm gazetelerde en az iki kat artış görülürken, *Akşam*'da beş kat artış görülmüştür.

Şekil 2. Kore Savaşıyla İlgili Manşet Haberlerinin Sütun Ortalamalarının Önemli Tarihlere Göre Dağılımı

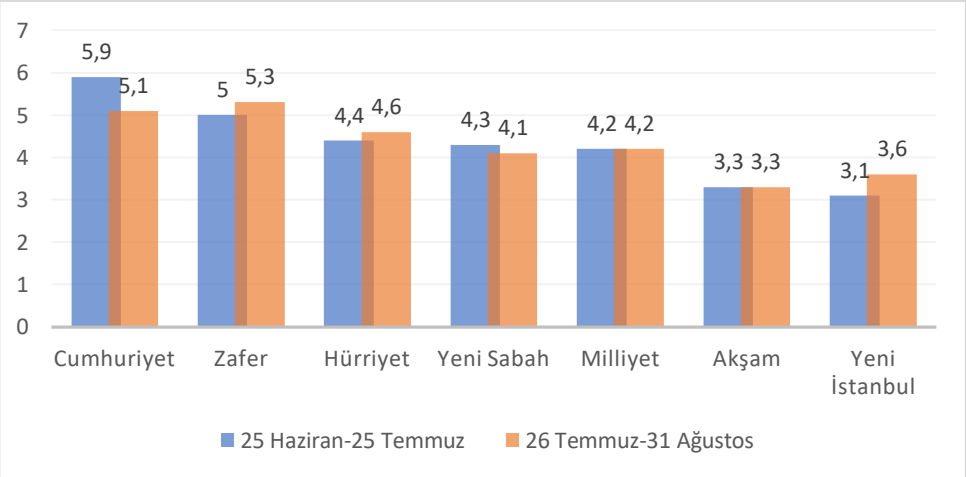

KAHRAMAN, Nazan (2020). Kore Savaşı ve Türkiye'nin Savaşa Katılma Kararının Türk Basınına Yansıması Üzerine Bir Analiz (Haziran-Ağustos 1950), Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 8 (2), 1375-1408

Şekil 2 incelendiğinde, 25 Haziran-25 Temmuz tarih aralığında manşetlerde sütun ortalamasının en fazla olduğu gazete 5,9 ile *Cumhuriyet*'tir. Onu 5,0 sütun ortalamasıyla *Zafer*, 4,4 ile Hürriyet, 4,3 ile *Yeni Sabah* ve 4,2 ile *Milliyet* izlemektedir. Çalışmanın Türkiye'nin savaşa girme kararından sonrasını kapsayan 26 Temmuz-31 Ağustos 1950 aralığında ise manşet haberlerinde en fazla sütun ortalaması, 5,3 ile *Zafer*'dedir. Onu 5,1 ile *Cumhuriyet* ve 4,6 ile *Hürriyet* izlemektedir. Yine Şekil 2'ye göre, Türkiye'nin savaşa katılma kararından sonra Cumhuriyet ve Yeni Sabah'ın manşet ortalamasında azalış görülürken; Zafer, Milliyet ve Yeni İstanbul'da artış görülmektedir. Milliyet ve Akşam'da ise tarihlere göre bir farklılık görülmemektedir.

Şekil 3. Kore Savaşıyla İlgili İlk Sayfa Haberlerinin Sütun Ortalamalarının Önemli Tarihlere Göre Dağılımı

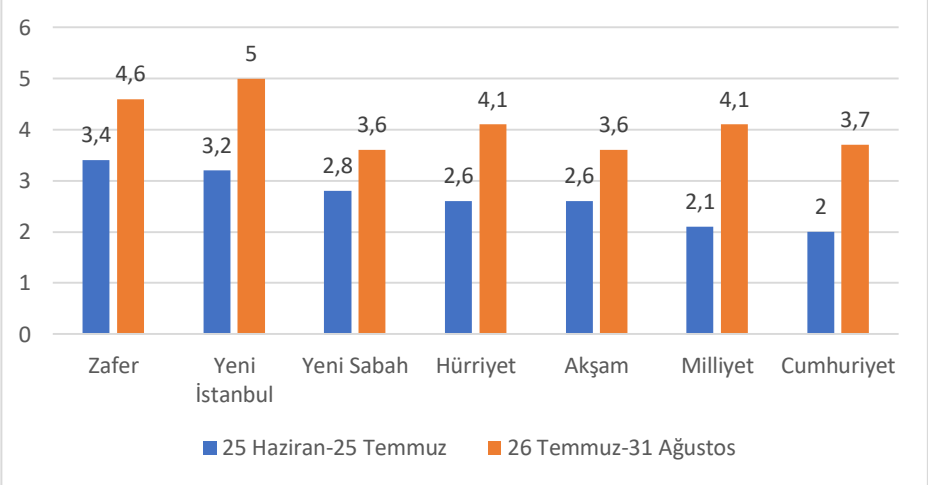

Şekil 3 incelendiğinde, 25 Haziran-25 Temmuz tarih aralığının manşet dışındaki ilk sayfa haberlerindeki sütun genişliği ortalaması en yüksek olan gazete 3,4 ile *Zafer*'dir. Onu 3,2 ile *Yeni İstanbul*, 2,8 ile *Yeni Sabah* ve 2,6 ile *Akşam* ve *Hürriyet* izlemektedir. Çalışmanın Türkiye'nin savaşa girme kararından sonrasını kapsayan 26 Temmuz-31 Ağustos 1950 aralığındaki ilk sayfa haberleri için sütun genişliği ortalaması en yüksek olan gazete ise 5,0 ile *Yeni İstanbul*'dur ve onu 4,6 ile *Zafer* izlemektedir. Şekil 3'te dikkat çekici unsur, Türkiye'nin asker gönderme kararını vermesinden sonra tüm gazetelerin ilk sayfa haberlerinin sütun genişliğinin

artış olduğudur. Bu artışın en fazla olduğu gazete *Milliyet* olurken, onu *Yeni İstanbul* ve *Cumhuriyet* izlemektedir.

Tablo 6. Kore Savaşıyla İlgili Manşet ve İlk Sayfa Haber Başlıklarında Geçen Ülke ve Topluluk İsimlerinin Dağılımı

	Gazeteler															
Ülke/Topluluk	*Akşam*		*Cumhuriyet*		*Hürriyet*		*Milliyet*		*Yeni İstanbul*		*Yeni Sabah*		*Zafer*		Toplam	
	Manşet	Başlık	Manşet	Başlık	Manşet	Başlık	Manşet	Başlık	Manşet	Başlık	Manşet	Başlık	Manşet	Başlık	Manşet	Başlık
Kore	34	35	27	81	26	70	24	55	46	85	33	58	23	54	213	438
Amerika	25	11	18	25	18	41	19	31	46	58	22	23	8	46	156	235
Kuzey Kore	13	11	9	16	6	28	10	19	16	31	8	20	2	25	64	150
BM	7	6	13	19	13	12	9	9	28	28	9	7	9	9	88	90
Türkiye	-	3	5	10	4	9	5	5	17	17	5	5	4	5	40	54
Çin	1	1	1	1	2	9	1	9	1	1	-	2	-	24	6	47
Rusya	4	6	6	6	3	3	8	8	11	11	4	5	3	5	39	44
Güney Kore	5	1	4	4	3	5	1	3	5	4	2	1	1	11	21	29
İngiltere	5	5	6	1	5	5	1	4	2	6	2	2	1	5	22	28
NATO	2	2	6	5	9	5	7	7	5	5	-	-	3	3	32	27
Hindistan	1	1	-	-	2	3	1	1	5	5	-	-	-	-	9	10
Demir Perde	1	1	2	1	-	2	-	1	-	1	-	-	-	-	3	6
Avustralya	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-		1	1	-	2	2
Fransa		1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2
Almanya	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1

Tablo 6 incelendiğinde manşet ve diğer ilk sayfa haberlerinde en sık kullanılan ülke Kore'dir. Burada belirtilmesi gereken husus, Kore isminin sadece ülkenin bütününü (Kuzey Kore ve Güney Kore birlikte veya Formoza) ifade edecek şekilde kullanıldığı yerlerin toplamı olduğudur. Dolayısıyla bazı başlıklarda Güney Kore'yi ifade edecek şekilde kullanılan Kore ismi buraya dahil edilmemiştir. Tabloya göre Kore, manşetlerde 213 ve diğer başlıklarda 438 defa kullanılmıştır. Kore'yi hem başlıkta hem manşette en fazla kullanan gazete *Yeni İstanbul*'dur. Onu manşette *Akşam* ve diğer haber başlıklarında *Cumhuriyet* izlemektedir. Manşet ve diğer ilk sayfa haber başlıklarında en sık kullanılan sözcüklerden birisi de Amerika'dır. Toplamda 256 ilk sayfa ve 156 kez manşet olmak üzere toplam 412 defa haber başlığında kullanılmıştır. Amerika, her iki haber türü başlığında da *Yeni İstanbul* tarafından kullanılmıştır. İlk sayfa haber başlıklarında en fazla Amerika'yı kullanan ikinci gazete ise *Zafer*'dir. Tabloya göre en sık kullanılan ülke isimlerinden birisi

de Kuzey Kore'dir. "Kızıl" ve "komünist" nitelendirmelerinin de eşlik ettiği veya bu nitelendirmelerin Kuzey Kore yerine kullanılması sonucu Kuzey Kore, manşette 64 ve diğer haber başlıklarında 150 kez kullanılırken , Güney Kore manşetlerde 21 ve diğer haber başlıklarında 29 kez kullanılmıştır. Bu durum, Kuzey Kore'nin düşman olarak adlandırılmasıyla doğrudan ilişkilidir. Birleşmiş Milletler, manşet ve diğer haber başlıklarında birbirine yakın sayılarda ve oldukça fazla kullanılan topluluklardan birisidir. Güney Kore'ye yardım sürecini yönetmesi ve yardım için giden askeri birliklerin Birleşmiş Milletler emrinde görev yapıyor olmasına rağmen Birleşmiş Milletlerin Amerika'nın üçte biri kadar kullanıldığı görülmektedir. Savaşta Kuzey Kore'yi destekleyen Rusya, Çin ve onlarla birlikte hareket eden Demir Perde ülkelerinin kullanımda ise manşetlerde 39 Rusya, 6 Çin ve 3 Demir Perde isimleri kullanılmıştır. Başlıklarda 44 defa Rusya ve 47 defa Çin kullanılmıştır. *Zafer*'in başlıklarında Çin 24 defa kullanılmıştır. Bu toplam kullanımın yarısını oluşturmaktadır.

Tablo 7. Kore Savaşı İle İlgili İlk Sayfa Haber Başlıklarında Geçen Kişi ve Kurumların Gazetelere Göre Dağılımı

Kişiler	Gazeteler							Toplam
	Akşam	*Cumhuriyet*	*Hürriyet*	*Milliyet*	*Yeni İstanbul*	*Yeni Sabah*	*Zafer*	
Harry Truman	1	3	6	6	17	2	3	38
Adnan Menderes	2	2	6	1	7	4	7	29
Douglas Mc Arthur	1	6	7	4	4	3	3	28
Fuad Köprülü	3	1	4	2	2	1	3	16
Muhalefet	5	1	-	-	4	2	2	14
Josef Stalin	1	-	1	2	3	1	1	9
CHP	2	1	1	1	1	2	1	9
İsmet İnönü	1	.	1	2	1	2	1	8
Celal Bayar	2	-	1	1	-	-	1	5
Dean Acheson	1	-	-	-	3	-	-	4
Vyaçeslav Molotof	-	1	-	-	-	2	1	4
Millet Partisi	-	1	-	-	-	-	-	1

Tablo 7 incelendiğinde ilk sayfa haberlerinde en fazla adı geçen kişi dönemin Amerikan Başkanı Harry Truman'dır ve 38 defa kullanılmıştır. İkinci sırada 29 defa ile Türkiye'nin başbakanı Adnan Menderes gelirken, onu Kore Savaşında Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin komutanı Douglas Mac Arthur takip etmektedir ve 28 defa kullanılmıştır. Dönemin Türkiye Dışişleri bakanı Fuad Köprülü bir diğer en sık kullanılan isimlerden

birisidir. Muhalefet kelimesi, Halk Partisi/CHP'den daha fazla kullanılmıştır. En az kullanılan Millet Partisi olurken, Dönemin Sovyet Dışişleri Bakanı Vyaçeslav Molotof ve Amerika Dışişleri Bakanı Dean Acheson da haberlerde adı geçen kişilerdir. Sovyet lideri Josef Stalin de haber başlıklarında 9 defa kullanılmıştır. Yukarıdaki ülke ve topluluk isimlerinin dağılım tablosunda Amerika'nın kullanım sıklığında olduğu gibi Amerikan devlet başkanı Harry Truman da Yeni İstanbul ilk sıradadır. Truman'ın 17 defa kullanıldığı *Yeni İstanbul*'u, *Hürriyet* ve *Milliyet* takip etmektedir. Başbakan Adnan Menderes'in en sık kullanıldığı haber başlıkları ise *Yeni İstanbul* ve *Zafer* gazetesine aittir. Menderes, her bir gazetede 7 defa kullanılmıştır.

Tablo 8. Kore Savaşı İle İlgili Manşet Haberlerinde Geçen Kişi ve Kurumların Gazetelere Göre Dağılımı

Kişiler	Gazeteler							Toplam
	Akşam	*Cumhuriyet*	*Hürriyet*	*Milliyet*	*Yeni İstanbul*	*Yeni Sabah*	*Zafer*	
Harry Truman	1	3	6	6	17	2	2	39
Douglas Mc Arthur	1	6	7	4	11	3	3	35
Adnan Menderes	2	2	6	1	5	4	4	24
Muhalefet	5	1	1	-	4	2	2	15
Fuad Köprülü	3	2	4	2	2	1	1	15
İsmet İnönü	1	-	2	2	1	2	2	10
Josef Stalin	1	-	1	2	3	1	1	9
CHP	2	1	1	-	1	2	2	9
Vyaçeslav Molotof	-	1	-	-	-	2	2	5
Dean Acheson	1	-	-	-	3	-	-	4
Clement Atlee			1	-	1	1	1	4
Celal Bayar	2	-	1	-	-	-	-	3
Millet Partisi	-	1	-	-	-	-	-	1

Tablo 8 incelendiğinde, manşetlerde en sık kullanılan ismin 39 ile Amerikan Başkanı Harry Truman olduğu görülmektedir. Onu 35 defa adı geçen ve Kore Savaşında Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin komutanı olan Douglas Mac Arthur takip etmektedir. Başbakan Adnan Menderes manşetlerde 24 defa tespit edilmiştir. Menderes'i Fuad Köprülü ve İsmet İnönü takip etmektedir. Cumhurbaşkanı Celal Bayar manşetlerde en az rastlanan isimlerden birisi olmuştur. Tabloya gazeteler açısından bakıldığında, *Yeni İstanbul*, manşetlerde olduğu gibi ilk sayfa haber başlıklarında da Harry Truman'ı en sık kullanan gazetedir. Adnan Menderes'in haber başlıklarında en sık kullanıldığı gazete ise, *Hürriyet*'tir. Dönemin

İngiltere Başbakanı Clement Attlee ise, adından en az söz edilen politikacılardan birisidir ve Amerika Dışişleri Bakanı Dean Acheson gibi kendisinden 4 defa söz edilmiştir.

Tablo 9. Kore Savaşıyla İlgili İlk Sayfa Haber Başlıklarında En Sık Kullanılan Sözcüklerin Dağılımı

Sözcükler	Gazeteler							Toplam
	Akşam	*Cumhuriyet*	*Hürriyet*	*Milliyet*	*Yeni İstanbul*	*Yeni Sabah*	*Zafer*	
Savaş	8	13	31	27	19	29	20	147
Taarruz	5	9	10	3	14	10	9	61
Karar	3	11	11	7	6	6	16	60
Çatışma	1	1	-	44	2	1	-	49
Yardım	7	8	5	6	7	2	13	48
Kızıl/Komünist	11	16	5	1	4	2	3	42
Zafer	1	3	2	1	3	1	-	11
Barış	2	.	2	1	2	2	2	9
Tecavüz	2	.	1	1	3	-	2	9
Hürriyet	-	1	2	1	1	-	-	5
İşgal	1	-	1	-	-	-	3	4
Şeref	1	-	1	-	1	-	-	3

Tablo 9 incelendiğinde, haber başlıklarında en sık kullanılan sözcüğün "savaş/harp" olduğu görülmektedir. Sözcüğü en fazla kullanan gazete ise, *Hürriyet*'tir. En sık kullanılan ikinci sözcük "taarruz "dur. Türkiye'nin Kore savaşına katılımını ifade eden "karar" sözcüğü, en sık kullanılan üçüncü sözcüktür ve en sık kullanan gazete de *Zafer*'dir. Savaşla ilgili olarak "çatışma" sözcüğü de en sık kullanılan ilk dört kelimeden birisidir ve neredeyse tamamını *Milliyet*'in ilk sayfa başlıklarındadır. Türkiye'nin asker gönderme kararını nitelendirmek için kullanılan "yardım" sözcüğü de en sık kullanılan kelimelerden birisidir. Bir diğer en sık kullanılan sözcük, "kızıl ve komünist" kelimeleridir. Bazı başlıklarda birlikte ve bazı başlıklarda birbirlerinin yerine kullanılan bu sözcükler birlikte değerlendirilmiştir. Kuzey Kore, Çin ve Rusya'yı nitelendirmek için kullanılan bu sözcükler toplamda 42 defa kullanılarak en sık kullanılan altıncı sözcüklerdir. Bu kullanım, basının Kore Savaşı'nı komünizme karşı verilen bir mücadele olarak görmesiyle birlikte okunmalıdır.

Tablo 10. Kore Savaşıyla İlgili Manşet Haberlerinde En Sık Kullanılan Sözcüklerin Dağılımı

Sözcükler	Gazeteler							Toplam
	Akşam	*Cumhuriyet*	*Hürriyet*	*Milliyet*	*Yeni İstanbul*	*Yeni Sabah*	*Zafer*	Toplam
Savaş	4	12	8	17	14	2	7	64
Karar	3	16	5	4	8	10	16	62
Yardım	3	4	2	5	6	7	8	35
Taarruz	8	1	3	7	1	4	1	25
Barış	2	3	3	1	1	-	1	11
Çatışma	1	-	-	3	4	-	-	8
Tecavüz	-	3	1	-	-	-	1	5
Zafer	1	-	-	-	1	1	-	3
İşgal	-	-	-	-	1	1	-	2
Hata	-	-	-	-	-	2	-	2
Hürriyet	-	-	-	-	-	-	1	1
Şeref	-	-	-	-	-	-	1	1

Tablo 10 incelendiğinde, manşetlerde, incelenen tarih aralığında en sık kullanılan sözcüğün 64 tekrar ile "savaş" olduğu görülmektedir. "Savaş" sözcüğünün bu kadar sık kullanılmasına rağmen "barış" sözcüğünün sadece 11 defa kullanılması, Kore Savaşında barışın daha az gündeme gelmesiyle birlikte okunmalıdır. Savaş bağlamında en sık kullanılan sözcüklerden birisi, "karar" kelimesidir ve 62 defa kullanılmıştır. Manşetlerde en sık kullanılan sözcüklerden üçüncüsü "yardım" sözcüğüdür. Tabloda dikkat çekici sözcük, "hata" sözcüğüdür. Sadece Yeni Sabah tarafından ve hükümetin asker gönderme kararını nitelendirmek için kullanılan "hata" sözcüğüdür. Bu kullanım, Yeni Sabah'ın en azından başlangıçta Türkiye'nin savaşa katılmasına karşı olduğunu ve bunu manşetten belirttiğini göstermesi bakımından önemlidir.

KAHRAMAN, Nazan (2020). Kore Savaşı ve Türkiye'nin Savaşa Katılma Kararının Türk Basınına Yansıması Üzerine Bir Analiz (Haziran-Ağustos 1950), Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 8 (2), 1375-1408

3.2. Kategorisel Analiz

Tablo 11. Kore Savaşıyla İlgili İlk Sayfa Haberlerinin Konularına Göre Dağılımı

Konular	Gazeteler							Toplam
	Akşam	*Cumhuriyet*	*Hürriyet*	*Milliyet*	*Yeni İstanbul*	*Yeni Sabah*	*Zafer*	Toplam
Amerika'nın rolü	7	22	32	31	46	14	28	180
Savaşın seyri	13	24	17	9	22	17	10	112
Türk birliği	7	4	8	6	8	14	7	54
Türkiye'nin kararı	2	10	9	5	6	5	6	45
BM tavrı	-	8	4	5	17	4	3	41
Rusya'nın konumu	1	6	4	8	10	4	3	36
Türkiye'nin NATO üyeliği	3	4	3	7	3	-	3	23
İngiltere'nin faaliyetleri	4	2	4	-	6	2	5	23
Barışseverler Cemiyeti	1	2	3	1	5		5	17
Savaş ve Türkiye	4	1	-	3	2	4	2	16
Muhalefetin itirazı	2	1	1	1	5	3	1	13
Çin'in konumu	-	1	1	3	3	-	1	9
Toplum desteği				1			7	8
Hindistan'ın arabuluculuğu	1	-	1	1	3	-	-	6
Hükümetin cevabı	1	-			2		3	6
Gönüllü kampanyası	-	2	-	2	-	-	-	4
Komünizmi tel'in mitingleri	1	1	-	-	1	1	-	4
Diğer Ülkelerin konumu	1					1		2
Senatör Chain ziyareti	-	-	-	-	-	-	1	1
	48	88	87	83	139	71	85	602

Tablo 10 incelendiğinde gazetelerin Kore Savaşı ile ilgili olarak en fazla Amerika'nı rolü üzerinde durdukları görülmektedir. Devam etmekte olan savaşın kendisi bile Amerika'nın gölgesinde kalmıştır. Toplamda 602 haberden 180'i Amerika ile ilgilidir. Gazeteler için diğer en önemli konu Türkiye'nin savaşa katılma kararıdır. Fakat cepheye gidecek Türk birliğinin hazırlıkları, Türkiye'nin kararını gölgede bırakmıştır. Çünkü Türkiye'nin kararı ile ilgili toplam 45 haber yer alırken, Türk birliğinin hazırlıklarıyla ilgili 54 haber görülmektedir. Gazeteler içinde Amerika'nın rolünü en fazla haber yapan gazete *Yeni İstanbul*'dur. Amerika'nın rolünü konu alan haberlerin dörtte biri *Yeni İstanbul*'a aittir. Onu *Hürriyet* ve *Milliyet* izlemektedir. Savaşın seyrinin en fazla haber konusu olduğu gazete *Cumhuriyet*'tir. Birleşmiş Milletler'in savaşa ilişkin tavrı ve faaliyetleri, bir diğer önemli haber konusudur. Onu Türkiye'nin NATO üyeliği izlemektedir. Karara ilişkin

Barışseverler Cemiyeti tarafından yürütülen faaliyetler ve hükümetin itirazları daha az haber olmuştur. *Yeni İstanbul* ve *Zafer,* Barışseverler Cemiyeti'nin en fazla haber konusu olduğu gazetelerdir.

Tablo 12. Kore Savaşıyla İlgili Manşet Haberlerinin Konularına Göre Dağılımı

Konular	Gazeteler							Toplam
	Akşam	*Cumhuriyet*	*Hürriyet*	*Milliyet*	*Yeni İstanbul*	*Yeni Sabah*	*Zafer*	Toplam
Amerika'nın rolü	15	9	2	7	19	14	3	69
Savaşın seyri	6	7	4	7	4	4	3	35
Türkiye'nin kararı	2	8	3	5	3	5	6	32
Türkiye'nin NATO üyeliği	1	5	5	4	9	3	5	32
Türk Birliği	7	3	4	3	3	4	5	29
BM'nin tavrı	-	3	1	2	8	1	2	17
Savaş ve Türkiye	1	-	1	3	-	2	1	8
Rusya'nın konumu	1	3	-	-	2	2	-	8
Muhalefetin itirazları	2	2	1	-	-	3	-	8
İngiltere'nin konumu	4	-	1	-	-	-	-	5
Hindistan'ın barış çabaları	-	-	-	-	1	-	-	1
Diğer ülkeler				1				1
Komünizmi tel'in mitingleri	-	-	-	1	-	-	-	1
Çin'in konumu	-	-	-	-	-	-	-	-
	39	40	22	33	49	38	25	246

Manşet haberlerinin Kore Savaşı bağlamında ele aldığı konuları inceleyen Tablo 12 incelendiğinde manşet haberlerinde de Amerika'nın rolüne odaklandığı görülmektedir. Çünkü 246 manşet haberinin 69'unun Amerika'nın rolü üzerinde durduğu görülmektedir. İkinci sırada 35 manşet haberiyle savaşın seyri gelmektedir. Türkiye'nin savaş kararı ve ardından başvurduğu NATO üyeliği gazetelerin manşetlerinde toplamda aynı sayıda haber olmuştur. Türkiye'nin savaşa asker gönderme kararını en fazla manşete taşıyan gazete Cumhuriyet ve Türkiye'nin NATO üyeliğini en fazla manşete taşıyan gazete ise *Yeni İstanbul* olmuştur. Birleşmiş Milletlerin savaş ile ilgili olarak en fazla manşete taşındığı gazete de yine

Yeni İstanbul olmuştur. Hem manşet ve hem de diğer ilk sayfa haberlerinde diğer ülkeler başlığındaki ülkeler Almanya, Fransa, Japonya, Arap dünyasıdır. Bunlar da son sıralarda haber olmuşlardır. Tabloya göre muhalefetin Kore Savaşı'na katılma kararı nedeniyle yönelttiği eleştirilerin *Yeni Sabah*'ta 3, *Akşam* ve *Cumhuriyet*'te 2 ve *Hürriyet*'te 1 kez manşete taşınırken, *Yeni Sabah*, *Milliyet* ve *Zafer*'de hiç manşette ele alınmamıştır.

SONUÇ

Kore Savaşı ve Türkiye'nin savaşa katılımının ulusal basında nasıl yer aldığını irdelemeye çalışan bu araştırmada, 25 Haziran 1950 ile 31 Ağustos 1950 arasındaki tarihsel süreçte örneklemdeki gazetelerin manşet ve ilk sayfa haberler başlıkları ile haberlerde ele alınan konular incelenmiştir.

İncelenen tüm gazetelerde Kore Savaşı ile ilgili toplam 246 manşet haberine rastlanmıştır. Bunlardan %43,5'i 25 Haziran-25 Temmuz 1950 arasına ve %56,5'inin de 26 Temmuz-31 Ağustos 1950 arasına ait olduğu görülmektedir. Araştırmanı tarih aralığında Kore Savaşı ile ilgili ilk sayfa haberlerinin toplamı, 602'dir ve bunların %32,5'i 25 Haziran-25 Temmuz 1950 aralığında tespit edilmişken; %67,5'i 26 Temmuz-31 Ağustos 1950 aralığında tespit edilmiştir. Bu durum, gazetelerin Türkiye'nin savaşa katılmasıyla birlikte Kore Savaşı'na daha fazla önem verdiğinin göstergesi olarak okunabilir. İncelenen tarihsel dönem, Türkiye'de demokratik yollarla seçimlerin ilk defa yapıldığı ve iktidarın ilk defa el değiştirdiği bir dönemdir. Ayrıca bu dönemde Türkiye'nin Bulgaristan'da yaşayan Türklerin bir kısmının sınır dışı edilmesi üzerine yaşanan önemli bir dış politika sorunu da vardır. Dolayısıyla hem iç politika ve hem de dış politikada önemli meseleler olmasına rağmen Kore Savaşı, ilk sayfa ve manşet haberlerinde oldukça fazla yer bulmuştur. Bu durum, hem basının savaşa ve hükümetin kararına verdiği önemin göstergesi olarak okunabilir. Çünkü DP hükümeti, Kore Savaşı'na katılarak ilk defa Türkiye'nin sınırları dışında bir bölgeye asker gönderme kararı vermiştir ve bunu TBMM'ye danışmadan yapmıştır. İzlediği dış politika sayesinde II. Dünya Savaşından uzak durmayı başaran CHP iktidarından sonra DP iktidarı, Kore Savaşı başlar başlamaz savaşa katılma kararı almıştır. Basının dış politikada bu denli radikal değişime rağmen hükümetinin kararının destekçisi olması, seçimleri kazanmasına destek olduğu DP'yi en azından iktidarının ilk yıllarında da desteklediğinin işareti olarak değerlendirilebilir.

Öte yandan her iki tarih aralığında konuyu en çok manşete taşıyan ve en fazla ilk sayfa haberi olarak ele alan gazeteler açısından bakıldığında, 25 Haziran-25 Temmuz 1950 aralığındaki manşet haberlerinin dörtte birinden fazlasının, *Yeni İstanbul*'a ait olduğu görülürken; 26 Temmuz-31 Ağustos 1950 aralığında da yine *Yeni İstanbul* konuyu en fazla manşete taşıyan gazete olmuştur.

Manşet ve ilk sayfa haberlerinde kullanılan kişi ve kurumlarda, Amerikan Başkanı Harry Truman'ın ilk sırada gelmesi, Amerika'nın Kore Savaşı'ndaki belirleyici konumu ve basının da Kore Savaşı'nı Amerika ile özdeşleştirmesinin en önemli göstergelerinden birisidir. Aynı şekilde manşet ve ilk sayfa haberlerinin konusunda da savaşın kendisinden ziyade Amerika'nın rolü üzerinde durulmuş olması bu yargıyı desteklemektedir. Ayrıca hükümet, BM'nin yardım çağrısına cevap vererek Kore'ye asker gönderdiğini söylese de Amerika, manşet ve ilk sayfa haber başlıklarında BM'den üç kat daha fazla bahsedilen ülke olmuştur. Dolayısıyla bu tespitlerin hepsi bir arada değerlendirildiğinde, Türkiye için Kore Savaşında belirleyici olanın BM idealleri değil, Amerika ile yakınlaşma ve Amerikan çıkarları olduğu görülmektedir.

Öte yandan Türkiye'nin savaşa katılma kararı gazetelerin manşetlerinde üç ve ilk sayfa haberlerinde dördüncü sıradadır. Bu durum, basının konuya ilgisini göstermesi bakımından önemlidir. Aynı zamanda Türkiye'nin fiili olarak bu savaşa katılmasıyla beraber basının konuyu Türkiye'nin NATO üyeliği bağlamında ele aldığı söylenebilir. Çünkü konularına göre haberlerin incelenmesi sonucunda, Kore Savaşını Türkiye'nin NATO üyeliği bağlamında ele alan haberlerin manşet haberlerinde ikinci sırada olduğu görülmüştür.

Türkiye'nin savaşa katılma kararının ardından Kore'ye gidecek askeri birliğin hazırlıkları, gazetelerde önemli ölçüde yer almaya başlamıştır. Bunun göstergesi, savaşa sevk edilecek Türk birliğinin hazırlıklarının Ağustos ayında yapılması ve dolayısıyla çalışmanın tarih aralığında sadece ikinci döneme denk gelmesine rağmen, konunun manşet ve ilk sayfa haberlerinde önemli yer tuttuğudur. Türk birliğini konu alan manşet haberleri üç ve ilk sayfa haberleri de dördüncü sıradadır.

Son olarak basının hükümetin Kore Savaşına asker gönderme kararını desteklediğini gösteren en önemli göstergelerden birisi de "hata" sözcüğünün sadece

bir gazete tarafından kullanılmış olmasıdır. Yeni Sabah'ın hükümetin kararını manşetten eleştirmesi bakımından önemli olmakla birlikte, sadece iki defa manşette konunun ele alınmış olması gazetenin bu düşüncesinden vazgeçtiğinin göstergesi olarak okunabilir. Bu durum aynı zamanda, araştırma kapsamındaki diğer gazetelerin hükümetin kararını isabetli olarak değerlendiğinin de bir göstergesidir.

KAYNAKÇA

AKŞAM (1950, 27 Temmuz). Kore'ye Yardım Kararı Hakkında CHP'nin Görüşü, ss.1-2.

AKŞAM (1950, 27 Ağustos). Komünizmi Tel'in Mitingleri, s.1

ALEMDAR, Korkmaz (1996). İletişim ve Tarih. Ankara: İmge

ANADOLU AJANSI BÜLTENİ. (1950, 27 Haziran). Birinci Bülten, s.15

ARMAOĞLU Fahir (1999). 20. Yüzyıl Siyasî Tarihi 1914-1995, Alkım Yayınevi, 11. Baskı.

AYDEMİR Şevket Süreyya (1993). Menderes'in Dramı, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993.

AYIN TARİHİ (Mayıs 1950). No: 198, s.60

AYIN TARİHİ (Ağustos 1951). No: 213, s.156.

AZİZ, Aysel (1990). Araştırma Yöntemleri, Teknikleri ve İletişim. Ankara: İlad İletişim Yayınları.

BELGE Burhan (1950, 28 Haziran). Kore Bir Dönüm Noktası Olmalıdır. Yeni İstanbul, s.1.

BERGER, Asa Arthur (2018). Medya Çözümleme Teknikleri, (Çev. Nilüfer Pembecioğlu), Ankara: Nobel

BİLGİN, Nuri (2014). Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi: Teknikler ve Örnekler Çalışmalar. Siyasal Kitabevi.

CANTEK, Funda (2016). Ellili Yıllar Türkiye'sinde Basın, (Editör) M. Kaan Kaynar Türkiye'nin 1950'li Yılları, İstanbul: İletişim. s. 423-450.

CUMHURİYET. (1950, 5 Ağustos). Komünizmi Tel'in İçin Gençliğin Toplantısı. s.1.

CUMHURİYET. (1950, 21 Temmuz). Kore Harbinde Tek Çıkar Yol. s.1

CUMHURİYET. (1950, 29 Temmuz). Moskova'nın Ağzı ile Konuşan Cemiyet, s.1

DEMİREL, Özlem (1990). Türkiye'nin Kore Savaşı'na Katılma Kararı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Ankara,

DEMİRKENT, Nezihi (1995). Medya Medya. İstanbul: Dünya.

ERHAN, Çağrı. (1996). "Ortaya Çıkışı ve Uygulanışıyla Marshall Planı". Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, *51*(1), 275-288.

FAİK, Bedii. (2001). Matbuat Basın Derkeen… Medya, İstanbul: Doğan Kitap.

FENİK Mümtaz Faik (1950, 22 Temmuz). Kore'de Dünya Barışının Akibeti Mevzu Bahistir. Zafer, s.1

GEVGİLLİ Ali (1983). Türkiye Basını, Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi 1. Cilt s.202-228. İstanbul: İletişim.

GÖNLÜBOL Mehmet, Haluk Ulman, Suat Bilge, Duygu Sezer (1974).

GÜRKAN, Nilgün (1998). Türkiye'de Demokrasi'ye Geçişte Basın (1945-1950). İstanbul: İletişim.

İNUĞUR Nuri (1992). Türk Basın Tarihi. İstanbul: Gazeteciler Cemiyeti Yayınları

KABACALI, Alpay (1994). Türk Basınında Demokrasi. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları

KARACAN, Ali Naci. (1950, 4 Ağustos). Eğer Akılları Olsaydı, *Milliyet*, s. 1.

KOLOĞLU, Orhan (2005). 1908 Basın Patlaması. İstanbul: BAS-HAŞ

MİLLİYET (1950, 5 Eylül). Gönüllü Talebi, s.1.

ÖZEL, ELİF Korap; DENİZ, Şadiye. (2015). "Türk Basınında Gezi Parkı Eylemleri Üzerine Bir İçerik Analizi: Eylemler Nasıl Sunuldu?". Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, *8*(36), s. 876-893.

SADAK, Necmettin (1950, 2 Temmuz). Kore Harbinin Görüşmeleri. *Akşam*, s.1.

SAFA, Peyami. (1950, 5 Temmuz). Başıbozuk İdare. *Ulus*, s.1

SANDER Oral (1979). Türk-Amerikan İlişkileri 1947-1964. Ankara: SBF yayınları

SANDER Oral (1994). Siyasi tarih 1918-1994. Ankara: İmge

SAROL, Mükerem (1983). Bilinmeyen Menderes, Cilt.1. İstanbul: Kervan

TEVFİK Çavdar (2000). Türkiye'nin Demokrasi Tarihi (1950-1995), Ankara: İmge

TOPUZ, Hıfzı (1996). 100 Soruda Türk Basın Tarihi, İstanbul: Gerçek

TOPUZ, Hıfzı (2003). II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi. İstanbul: Remzi

TBMM Tutanak Dergisi, Dönem: 9, Cilt: 1, 30.06.1950, ss. 311-313

YALMAN, Ahmet Emin Yalman (1997). Yakın Tarihte Gördüklerim ve Geçirdiklerim, İstanbul: Pera.

YAZICI, Tahsin (1963). Kore Birinci Türk Tugayında Hatıralarım, İstanbul: Ülkü

YENİ İSTANBUL. (1950, 4 Ağustos). Atlantik Paktı ve Türkiye, s.1

YENİ İSTANBUL. (1950, 19 Temmuz). Yalova'da 6 Saat Süren Toplantı, ss.1-5

YENİ İSTANBUL. (1950, 29 Temmuz). Menderes Tenkitlere Cevap Veriyor, ss. 1-5.

YENİ İSTANBUL. (1950, 4 Temmuz). Kore İçin Gönüllü Yazılanlar Çoğaldı, s.1

YENİ İSTANBU.L (1950, 21 Temmuz). Kore'nin Verdiği Ders, s.1

YENİ İSTANBUL. (1950, 19 Temmuz). Dün Yalova'da Milli Savunmamızla İlgili Mühim Bir Toplantı Yapıldı, s. 1

YENİ İSTANBUL. (1950, 29 Haziran). Güvenlik Konseyi Amerika'nın Yaptığı teklifi Kabul Etti, s.3.

ZAFER. (1950, 19 Temmuz). Yalova'daki Toplantının İlk Akisleri, s.1-8

ZAFER. (1950, 29 Temmuz). Başbakan Tenkitlerin Yersizliğini Belirten Beyanatta Bulundu, ss. 1-8

ZAFER. (1950, 31 Temmuz). İşçi Sendikaları Birliği Kongresi Dün Topladı, s.1

KAHRAMAN, Nazan (2020). Kore Savaşı ve Türkiye'nin Savaşa Katılma Kararının Türk Basınına Yansıması Üzerine Bir Analiz (Haziran-Ağustos 1950), Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 8 (2), 1375-1408

ZAFER. (1950, 26 Temmuz). Kore'ye 4500 asker veriyoruz, s.1